

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Τα ομόλογα έρχονται και πάλι στη μόδα

Η στροφή του επενδυτικού κοινού στις εγγυημένες αποδόσεις, η οποία αποδίδεται τόσο στην άνοδο των επιτοκίων όσο και στην αύξηση των κινδύνων στις αγορές, έχει ενεργοποιήσει τις τράπεζες στον τομέα των καταθέσεων. Στοχεύουν τώρα στην άντληση ρευστότητας από την τρέχουσα πηγή των ελλήνων αποταμιευτών, οι οποίοι διαθέτουν στους λογαριασμούς τους περί τα 170 δισ. ευρώ.

Μ. ΑΓΗΣ • Σελ. Β19

ΥΨΗΛΗ ΡΑΠΤΙΚΗ

Τα ντεφιλέ δεν καταλαβαίνουν από ύφεση

Ο κόσμος της υψηλής ραπτικής φαίνεται να απέχει έτη φωτός από αυτόν που επηρεάζεται από την αστάθεια των διεθνών χρηματαγορών. Μέλη βασιλικών οικογενειών από την Ασία και τη Μέση Ανατολή αλλά και από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης σπεύδουν κάθε σεζόν να δώσουν το παρών στα ντεφιλέ της haute couture του Μιλάνου και του Παρισιού.

• Σελ. Β12

ΒΙΤΟΡΙΟ ΚΟΛΛΑΟ

Πρεμιέρα με προβλήματα στη Vodafone

Ενας 46χρονος Ιταλός αναλαμβάνει την εταιρεία, που δεν βρίσκεται στις καλύτερες στιγμές της. Με την τιμή της μετοχής της σε πτωτική πορεία, η Vodafone πληρώνει το τίμημα της κρίσης των τηλεπικοινωνιών.

ΣΠ. ΦΡΑΓΚΟΣ • Σελ. Β9

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ

«Η κρίση θα κρατήσει ακόμη δύο χρόνια»

Για την κρίση και για το ενδεχόμενο να έχουμε μια περίοδο με υψηλά spreads μιλάει στο «Βήμα» ο διευθύνων σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς.

• Σελ. Β3

ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΛΑΚΟΠΗΤΑΣ

Η Ευρωκλινική πέρασε στην Global Finance

Ο μάνατζερ της επενδυτικής εταιρείας κ. Αγγ. Πλακόπητας «έδωσε τα ρέστα του» για να αποκτήσει συμμετοχή στην ιδιωτική νοσηλευτική μονάδα.

Β. ΚΩΤΣΗΣ • Σελ. Β5

Σε απειλή διαρκείας εξελίσσονται οι υποχρεώσεις του Δημοσίου εξαιτίας των υψηλών επιτοκίων

Το τέρας του χρέους βρυχάται Στο ύψος ρεκόρ των €40 δισ. ο δανεισμός του κράτους

«ΕΙΣΒΟΛΗ» ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΟΡΡΑ

Οι Ρώσοι «σώζουν» τον ελληνικό τουρισμό

Σε μια δύσκολη και μεταβατική χρονιά για τον ελληνικό τουρισμό, ο οποίος βιώνει τις πιέσεις από την παγκόσμια οικονομική ύφεση, από τις συναλλαγματικές διαφορές μεταξύ ευρώ και δολαρίου αλλά και από την κάμψη που παρατηρείται στις παραδοσιακές αγορές της Βρετανίας και της Γερμανίας, οι ρώσοι επισκέπτες αποτελούν την πιο αισιόδοξη προοπτική και πηγή εσόδων του κλάδου. Οι περυσινές μετρήσεις κατέγραψαν 250.000 ρώσους ταξιδιώτες στη χώρα μας, ενώ εφέτος η αύξησή τους είναι εντυπωσιακή και, με βάση τα στοιχεία του υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, αγγίζει το 33%.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΟΥΤΕΤΣΗ • Σελ. Β6

Στον μεγαλύτερο πονοκέφαλο της κυβέρνησης εξελίσσεται το δημόσιο χρέος. Η άνοδος των επιτοκίων ως αποτέλεσμα της κρίσης επιβαρύνει τον προϋπολογισμό με αυξημένες δαπάνες για την εξυπηρέτησή του. Μόνο το 2008 υπολογίζεται ότι το Δημόσιο θα πληρώσει περί τα 800 εκατ. ευρώ περισσότερα από ό,τι πέρυσι. Αυτό όμως που προβληματίζει περισσότερο τον υπουργό Οικονομίας κ. Γ. Αλογοσκούφη είναι οι εκτιμήσεις ότι η κατάσταση στις αγορές χρήματος δεν πρόκειται να ομαλοποιηθεί σύντομα. Μάλιστα προβλέπεται ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν υψηλά τόσο το 2009 όσο και το 2010, ενώ είναι αμφίβολο αν στη συνέχεια θα επιστρέψουν στα εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα όπου βρίσκονταν πριν από την κρίση. Έτσι το δημόσιο χρέος εξελίσσεται σε απειλή διαρκείας. Σε απόλυτους αριθμούς, το χρέος διπλασιάστηκε σε μόλις οκτώ χρόνια. Από το 2000 ως σήμερα έχει αυξηθεί κατά 111 δισ. ευρώ, ενώ μόνο οι κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας έχουν χρεώσει την Ελλάδα με 63 δισ. ευρώ, αφού το παρέλαβαν τον Μάρτιο του 2004 στα 184,5 δισ. ευρώ και σήμερα βρίσκεται στα 247,4 δισ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση 34%. Επίσης όλα δείχνουν ότι ο εφετινός στόχος για χρέος 250,2 δισ. ευρώ στο τέλος του έτους θα ξεπεραστεί.

ΔΙΟΝ. ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ - Σ. ΝΙΚΑΣ • Σελ. 2, 4

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΡΙΣΗ

Μακριά η έξοδος από το τούνελ

Η τρέχουσα, διετής πλέον, χρηματοπιστωτική κρίση εξελίσσεται στη μεγαλύτερη «φούσκα» της ιστορίας. Το επιβεβαιώνει το καμπαράκι κινδύνου από το ΔΝΤ, το οποίο προειδοποιεί για την κρισιμότητα της κατάστασης.

ΜΑΡΙΤΑ ΖΗΚΟΥ • Σελ. Β13

■ Αύξηση κερδών για Eurobank, Πειραιώς και Κύπρου με ενίσχυση χορηγήσεων, καταθέσεων και εσόδων από το εξωτερικό Ξεπερνούν τον σκόπελο του εξαμήνου οι τράπεζες

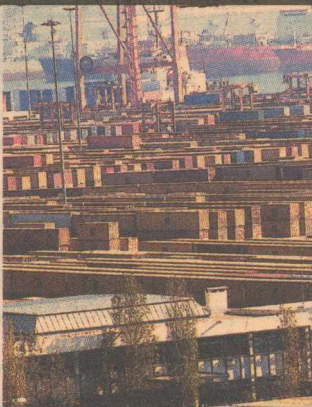
ΡΗΞΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ - ΟΛΠ

Νεκρώνει το λιμάνι του Πειραιά

Η επιμονή της κυβέρνησης να προχωρήσει η ιδιωτικοποίηση του εμπορευματοικού σταθμού του μεγαλύτερου λιμανιού της χώρας και οι αντιδράσεις των εργαζομένων που συνεχίζονται εδώ και πολλούς μήνες έχουν ως συνέπεια οι μεγάλες εταιρείες οι οποίες διακινούν τα προΐ-

όντα τους από τον Πειραιά να στρέφονται πλέον προς άλλα λιμάνια της χώρας. Τελευταίο κρούσμα η ιαπωνική αυτοκινητοβιομηχανία Toyota, η οποία έχει ήδη ενημερώσει τους πράκτορες να προσαρμόζονται στην προοπτική προσέγγισης των πλοίων στον Ασπακό.

Γ. ΣΚΟΡΔΙΛΗΣ • Σελ. Β7

Στις αγορές του εξωτερικού και στον περιορισμό του λειτουργικού κόστους ρίχνουν το βάρος οι τράπεζες καθώς όλα δείχνουν ότι η πιστωτική κρίση θα συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια επιβαρύνοντας τους ρυθμούς ανάπτυξης της εγχώριας αγοράς. Από τα αποτελέσματα του πρώτου εξαμήνου που άρχισαν να ανακοινώνουν οι χρηματοπιστωτικοί όμιλοι προκύπτει ότι οι ελληνικές τράπεζες αντέχουν στην κρίση της παγκόσμιας οικονομίας, καθώς εμφανίζονται κεφαλαιακά ισχυρές, ενώ οι δραστηριότητές τους στο εξωτερικό αρχίζουν να αποδίδουν και να συμβάλουν στην κερδοφορία. Βεβαίως το τελικό αποτέλεσμα θα εξαρτηθεί από τη διάρκεια και την ένταση της κρίσης.

Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ • Σελ. Β3

■ Από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τους τραγουδοποιούς στις «εξωχώριες» επιχειρήσεις και στο ναυτιλιακό πετρέλαιο – Νέα εκστρατεία ξεκινά τον Σεπτέμβριο το υπουργείο Οικονομικών

Ρεπορτάζ
ΔΙΟΝ. ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ

Συνεχείς οι ήπτες του κράτους στη μάχη κατά της φοροδιαφυγής

Η φοροδιαφυγή μοιάζει «με την υγρασία: την αντιμετωπίζεις σε έναν τοίχο και σου πετιέται σε άλλον» αναφέρει χαρακτηριστικά πρώην υφυπουργός Οικονομικών, ο οποίος προσθέτει ότι το ύψος της μπορεί να εκτιμηθεί μόνο κατά προσέγγιση. Πράγματι το υπουργείο Οικονομικών λαμβάνει κατά καιρούς διάφορα μέτρα για την αντιμετώπιση κάποιων μορφών φοροδιαφυγής αλλά λίγο αργότερα οι αρμόδιες υπηρεσίες του διαπιστώνουν ότι οι φοροφυγάδες ανακαλύπτουν νέους τρόπους για να αποφύγουν την καταβολή των οικονομικών υποχρεώσεών τους. Αλλωστε ουδέποτε η «μάχη κατά της φοροδιαφυγής» ήταν ολοκληρωμένη και συστηματική. Οι κυβερνήσεις θυμούνται τη «μάχη» αυτή όταν τα έσοδα «πιάνουν πάτο», όπως τώρα, σύμφωνα με τη δήλωση του υπουργού Οικονομίας κ. Γ. Αλογοσκούφη, ο οποίος αποκάλυψε στο «Βήμα» την περασμένη εβδομάδα ότι η φοροδιαφυγή και η εισφοροδιαφυγή φθάνουν τα 21 δισ. ευρώ προδιαγράφοντας το τι θα επακολουθήσει.

■ Αποσπασματικές κινήσεις

Στην Ελλάδα το θέμα της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής απασχόλησε τις κυβερνήσεις αποσπασματικά τις τελευταίες δεκαετίες. Τα οικονομικά προβλήματα ήταν πολλά και πολύπλοκα, τα εισοδήματα των εργαζομένων εξαιρετικά χαμηλά και οι φοροεισπρακτικές υπηρεσίες αδύναμες. Ωστόσο, από τα τέλη της δεκαετίας του '70 αρχίζει να υπάρχει ενδιαφέρον για το θέμα αυτό. Το 1979 ο τότε διοικητής της Εθνικής Τράπεζας καθηγητής Αγγελος Αγγελόπουλος στην έκθεσή του προς τη γενική συνέλευση των μετόχων ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι πρέπει να αντικατασταθεί η ενίσχυση του σκέλους των εσόδων από την αναμόρφωση των φορολογικών πολιτικών, την πάταξη της φοροδιαφυγής και την κατάργηση κάθε φορολογικής απαλλαγής που δεν δικαιολογείται απόλυτα για σοβαρούς και κοινωνικούς λόγους.

Εκτοτε το ενδιαφέρον για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής εστιάστηκε κατά καιρούς σε διάφορες πηγές: άλλοτε προς τις πολυεθνικές, άλλοτε προς τις εγχώριες εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, άλλοτε προς τους καλλιτέχνες, άλλοτε προς τις offshore επιχειρήσεις («εξωχώριες» τις αποκαλούσε ο πρώην υπουργός Οικονομίας κ. Νίκος Χριστοδουλάκης, ο οποίος τις έβαλε στο στόχαστρο).

Αρχικώς το ενδιαφέρον στράφηκε προς τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, οι οποίες με

τις υπερκοστολογίες και τις υποκοστολογίες κατόρθωναν να φοροδιαφεύγουν. Τα βιβλία σχετικού περιεχομένου (της κυρίας Βάσως Παπανδρέου και του κ. Παναγιώτη Ρουμελιώτη, μετέπειτα υπουργών του ΠαΣοΚ) κοσμούσαν τις βιβλιοθήκες συναδέλφων τους, οι οποίοι αντλούσαν χρήσιμα συμπεράσματα για τους τρόπους με τους οποίους φοροδιέφευγαν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις.

■ Η ελπίδα του ΦΠΑ

Λίγα χρόνια αργότερα, στα μέσα της δεκαετίας του '80, δη-

μιουργήθηκε η εντύπωση ότι η εφαρμογή (και) στην Ελλάδα του Φόρου Προστιθεμένης Αξίας (ΦΠΑ) θα λειτουργούσε «ως από μηχανής θεός» για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής. Το έργο της προετοιμασίας της χώρας για την εφαρμογή του ΦΠΑ από το 1987 είχε αναλάβει ο τότε γραμματέας του υπουργείου Οικονομικών κ. Κ. Ζαχαρόπουλος. Τα έσοδα αυξήθηκαν με την εφαρμογή του ΦΠΑ, όπως ήταν φυσικό, αλλά όχι σύμφωνα με τις προβλέψεις του υπουργείου Οικονομικών.

Περίπου 2.100 αλλοδαπές

επιχειρήσεις είχαν τότε μοναδικό περιουσιακό στοιχείο ένα ακίνητο μεγάλης αξίας χωρίς να διενεργούν καμία άλλη δραστηριότητα στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον τότε ειδικό γραμματέα του ΣΔΟΕ κ. Γεώργιο Κανελλόπουλο, από τους ελέγχους στις διευθύνσεις των εκπροσώπων των offshore εταιρειών στη χώρα μας και από επιτόπιες αυτοψίες στα ακίνητα διαπιστώθηκαν τα εξής: όταν η αξία των ακινήτων υπερβαίνει το κατώτερο ποσό που απαλλάσσεται της φορολογίας μεγάλης ακίνητης περιουσίας, γίνονται η αγορά του ακινή-

του από δύο ή περισσότερες offshore εταιρείες ώστε να απαλλαγούν του φόρου. Η αξία των ακινήτων που δηλώνεται ήταν πολύ χαμηλή, ενώ δεν υπήρχε ούτε υποχρέωση για τον έλεγχο των χρημάτων που εισάγονται από τις offshore εταιρείες για την αγορά των ακινήτων.

■ Η διακίνηση του μαύρου χρήματος

Τούτο προκαλούσε υποψίες ότι γινόταν διακίνηση «μαύρου χρήματος». Παράλληλα δεν φορολογείτο το κεφάλαιο για την αγορά του ακινήτου. Εν τω μεταξύ πολλά ακίνητα

δηλώνονταν «κενά» με την υποβολή της φορολογικής δήλωσης ενώ στην πραγματικότητα κατοικούνταν, ενώ άλλα μισθώνονταν από τις εταιρείες στους πραγματικούς ιδιοκτήτες των ακινήτων σε πολύ χαμηλές τιμές.

Επίσης από ελέγχους σε εισαγωγικές επιχειρήσεις προέκυψε ότι μέσω της πρακτικής των υπερτιμολογήσεων υποτιμολογήσεων που ακολουθούσαν οι τιμές των προϊόντων που εισάγονταν στην Ελλάδα ήταν αυξημένες κατά το ποσό που οι offshore εταιρείες τα υπερτιμολογούσαν. Παράλληλα τα κέρδη των ελληνικών επιχειρήσεων περιορίζονται γιατί την υπερτιμολόγηση των εμπορευμάτων την επωφελεύεται ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης ως φυσικό πρόσωπο ή ο Έλληνας αντιπρόσωπος.

Εξάλλου διαπιστώθηκε ότι είχαν δημιουργηθεί offshore εταιρείες για να εμπλακούν σε χρηματοοικονομικές συναλλαγές οι οποίες απέβλεπαν στην απόκρυψη της ταυτότητας των πράγματι συναλλασσομένων που είχαν κωλύματα διενέργειας χρηματοοικονομικών συναλλαγών και στην απόκρυψη εισοδημάτων.

Μόνο σε μία περίπτωση προέκυψαν εικονικές συναλλαγές ύψους 1 δισ. δρχ. Ούτως ή άλλως δεν προβλεπόταν τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων για τα νομικά πρόσωπα. Ετσι με τη σύσταση μιας offshore εταιρείας μπορούσε κάποιος να αγοράσει στην Ελλάδα ακίνητα μεγάλης αξίας και να αποφύγει το «πόθεν έσχες». Παράλληλα υπήρχε πλήρης απαλλαγή του φόρου κληρονομιάς, δωρεάς, μεταβίβασης και γονικής παροχής.

Όπως είχε αναφέρει ο κ. Κανελλόπουλος, «τα κέντρα offshore εταιρειών έχουν πετύχει συνθήκες αποφυγής διπλής φορολογίας με διάφορες χώρες προκειμένου οι εταιρείες που ιδρύονται στους φορολογικούς παραδείσους να φορολογούνται εκεί και ουσιαστικά να μην πληρώνουν φόρους λόγω των φορολογικών απαλλαγών που προσφέρουν».

■ Το ναυτιλιακό πετρέλαιο

Τώρα το ενδιαφέρον του υπουργείου Οικονομικών στρέφεται κυρίως προς την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής στο ναυτιλιακό πετρέλαιο. Εκτιμάται ότι η φοροδιαφυγή στον τομέα αυτόν φθάνει τα 3,5 δισ. ευρώ. Παράλληλα ξεκινά τον Σεπτέμβριο μια εκστρατεία ενημέρωσης προς τους πολίτες για να ζητούν αποδείξεις και το ζητούμενο είναι να πεισθούν ότι με τον τρόπο αυτόν θα επωφεληθεί το κοινωνικό σύνολο.

Στόχος εξαιρετικά δύσκολος γιατί έχουμε να κάνουμε με μια νοοτροπία που διαπερνά κάθετα ολόκληρη την ελληνική κοινωνία.

Ο υπουργός
Οικονομίας
κ. Γ. Αλογοσκούφης

Ο πρώην υπουργός
Οικονομίας
κ. Ν. Χριστοδουλάκης

Η πρώην
υπουργός Ανάπτυξης
κυρία Βάσω Παπανδρέου

Ο πρώην υπουργός
Οικονομίας
κ. Ι. Παπαντωνίου

Η δημιουργία του ΣΔΟΕ

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ συστηματικές προσπάθειες καταπολέμησης της φοροδιαφυγής πραγματοποιήθηκαν από το 1994, οπότε ανέλαβε υπουργός Οικονομικών ο κ. Αλέκος Παπαδόπουλος. Ανασυγκρότησε τους φοροεισπρακτικούς μηχανισμούς και εφήρμοσε μέτρα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Ως το 1999 τα έσοδα του Δημοσίου παρουσίαζαν αύξηση. Στο διάστημα αυτό δημιουργήθηκε το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) και επεκτάθηκε το σύστημα Taxis σε όλες τις εφορίες. Σύμφωνα με τα στοιχεία που αναφέρονται στο βιβλίο *Πολιτική για μια δημιουργική Ελλάδα* του πρώην πρωθυπουργού Κ. Σημίτη, μεταξύ του 1996 και του 1999 τα έσοδα του προϋπολογισμού αυξήθηκαν σωρευτικά κατά 57,5%, γεγονός πρωτοφανές. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην επιτυχή προσπάθεια περιορισμού της φοροδιαφυγής και όχι στην αύξηση των φορολογικών συντελεστών, προσθέτει ο πρώην πρωθυπουργός. (Το 2001 εφαρμόστηκαν και νέα μέτρα κατά

Ο πρώην υπουργός Οικονομικών
κ. Α. Παπαδόπουλος

της φοροδιαφυγής, όπως οι αυστηρές κυρώσεις για τους διακινητές πλαστών και εικονικών τιμολογίων.)

Εν έτει 1998 η ελληνική κοινωνία συζητούσε για πολλές ημέρες τις δηλώσεις του τότε υπουργού Οικονομίας κ. Γιάννου Παπαντωνίου και του υφυπουργού Οικονομικών κ. Από-

στολου Φωτιάδη ότι 20 επώνυμοι καλλιτέχνες, γιατροί και πλαστικοί χειρουργοί, δικηγόροι και λογιστές είχαν επιδοθεί στο «άθλημα» της φοροδιαφυγής επί σειρά ετών. Η γνωστοποίηση των ονομάτων των φοροδιαφυγάντων προκάλεσε «τριγμούς» στο ΣΔΟΕ και στο υπουργείο Οικονομικών και τα «θραύσματα» έφθασαν ως το Μαξίμου.

Τα νερά «παράχθηκαν» εκ νέου όταν ο τότε υπουργός Οικονομίας κ. Ν. Χριστοδουλάκης έστρεψε το ενδιαφέρον του προς τις offshore εταιρείες, η λειτουργία των οποίων προβλημάτιζε τις οικονομίες πολλών χωρών και διεθνών οργανισμών. Το ΣΔΟΕ έπειτα από μακρόχρονη έρευνα που πραγματοποιήσε γύρω από τις δραστηριότητες των offshore εταιρειών στην Ελλάδα κατέγραψε αρκετές μέσω των οποίων γίνονταν εκτεταμένη φοροδιαφυγή. Οι δραστηριότητες αφορούσαν την απόκτηση ακίνητης περιουσίας, τη μεσολάβησή τους στις εισαγωγές-εξαγωγές και τη διενέργεια χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

■ Η άνοδος των επιτοκίων επιβαρύνει τον προϋπολογισμό με αυξημένες δαπάνες για την εξυπηρέτηση των υποχρεώσεων του Δημοσίου που υπολογίζονται σε 800 εκατ. ευρώ το 2008 και ακόμη περισσότερες το 2009

Ρεπορτάζ
ΔΙΟΝ. ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ

«Εκρηκτικό μείγμα» έχει δημιουργηθεί για την ελληνική οικονομία λόγω του τεράστιου δημοσίου χρέους και του ελλείμματος, που διαμορφώνονται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από τους στόχους του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, αλλά και εξαιτίας του πληθωρισμού που τρέχει πλέον τουλάχιστον με 5%. «Πρόκειται για πολιτικό θέμα το οποίο θα σηματοδοτήσει σημαντικές εξελίξεις από τον Σεπτέμβριο», υποστηρίζει κυβερνητικό στέλεχος επιμένοντας στην ανωτέρω διατύπωσή του και προσθέτει ότι «θα χρειαστούν γενναίες αποφάσεις». Ωστόσο, απέκλεισε το ενδεχόμενο να υποβληθεί αίτημα για επαναδιαπραγμάτευση μέρους του δημοσίου χρέους, διότι δεν προβλέπεται παρόμοια ρύθμιση στην ευρωζώνη, ενώ η χώρα «θα γινόταν ρεζίλι, κατά το κοινώς λεγόμενο».

Το δημόσιο χρέος έχει εξελιχθεί σε «βραχνά» για την ελληνική οικονομία, αφού εφέτος θα φτάσει σε ύψος 250 δισ. ευρώ, ποσό όσο το ετήσιο ΑΕΠ περίπου. Δηλαδή για να εξοφληθεί το δημόσιο χρέος, θα πρέπει να καταβληθεί το συνολικό παραγόμενο προϊόν όλης της ελληνικής κοινωνίας. Αν σε αυτό το χρέος προστεθεί το ιδιωτικό χρέος (225 δισ. ευρώ), η κατάσταση μπορεί να χαρακτηριστεί τραγική.

Το δημόσιο χρέος, δυστυχώς, δεν μειώνεται. Αντίθετα. Εφέτος διαμορφώνεται σε 250 δισ. ευρώ έναντι των 236 δισ. ευρώ που ήταν το 2007, των 224 δισ. ευρώ του 2006 και των 212 δισ. ευρώ του 2005.

Ετσι, ενώ το 2005 κάθε Έλληνας πολίτης, λόγω του δημοσίου χρέους, χρωστούσε 20.254 ευρώ, το 2006 το χρέος του ανήλθε σε 21.349 ευρώ, το 2007 έφθασε τα 22.538 ευρώ και εφέτος (αρχικές προβλέψεις που αναμέ-

Χρέος γενικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)

	2005	2006	2007*	2008**
A. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	215.416	226.218	238.610	250.278
B. Χρέος ΝΠΔΔ, κέρματα κτλ.	610	731	801	967
Γ. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης κατά ESA (A+B)	216.026	226.949	239.411	251.245
Δ. Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ	1.946	1.697	1.550	1.700
Ε. Ενδοκυβερνητικό χρέος (-)	-23.306	-24.628	-26.680	-29.620
Στ. Χρέος γενικής κυβέρνησης (Γ+Δ+Ε)	194.666	204.018	214.281	223.325
(ως % του ΑΕΠ)	98,0%	95,3%	93,4%	91,0%
ΑΕΠ	198.609	213.985	229.392	245.449

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
* Εκτιμήσεις. ** Προβλέψεις.

Το δημόσιο χρέος των χωρών-μελών της ευρωζώνης (ποσοστό %)

	2004	2005	2006	2007
Βέλγιο	94,2	92,1	88,2	84,9
Γερμανία	65,6	67,8	67,6	65,0
Ιρλανδία	29,5	27,4	25,1	25,4
Ελλάδα	98,6	98,0	95,3	94,5
Ισπανία	46,2	43,0	39,7	36,2
Γαλλία	64,9	66,4	63,6	64,2
Ιταλία	103,8	105,8	106,5	104,0
Κύπρος	70,2	69,1	64,8	59,8
Λουξεμβούργο	6,3	6,1	6,6	6,8
Μάλτα	72,6	70,4	64,2	62,6
Ολλανδία	52,4	52,3	47,9	45,4
Αυστρία	63,8	63,5	61,8	59,1
Πορτογαλία	58,3	63,6	64,7	63,6
Σλοβενία	27,6	27,5	27,2	24,1
Φινλανδία	44,1	41,3	39,2	35,4

νεται ότι θα ξεπεραστούν) θα χρωστά 23.689 ευρώ (!).

■ Δυσμενέστεροι όροι

Το χρέος ξεπέρασε κάθε δυσμενή πρόβλεψη και, το χειρότερο, λόγω της γενικότερης πορείας της οικονομίας και της αύξησης των επιτοκίων,

οι όροι νέου δανεισμού θα χειροτερέψουν και οι δαπάνες για την εξόφλησή του θα αυξάνονται, με αποτέλεσμα να αποστερούν τους απαραίτητους πόρους για ανάπτυξη. Ηδη στην τελευταία επανέκδοση 3ετούς ομολόγου, το μεσοσταθμικό επιτόκιο διαμορ-

φώθηκε σε 4,84% έναντι των 4,33% που είχε διαμορφωθεί για αντίστοιχης χρονικής διάρκειας ομόλογο τον περασμένο Απρίλιο. Εξάλλου, στην τελευταία δημοπρασία 5ετούς ομολόγου, το επιτόκιο διαμορφώθηκε σε 5,13% έναντι 4,60% που είχε διαμορ-

φωθεί για αντίστοιχης χρονικής διάρκειας ομόλογο τον περασμένο Μάρτιο.

Στόχος του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης ήταν να δανειστεί εφέτος 37 δισ. ευρώ για να ξεπληρώσει μέρος του συνολικού δημοσίου χρέους, αλλά είναι βέ-

βαιον ότι θα χρειαστούν περισσότερα. Το πρώτο τρίμηνο του 2008, ο δανεισμός αυτός ήταν 31 δισ. ευρώ. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) υπολογίζει ότι θα χρειαστούν τον Σεπτέμβριο άλλα πέντε δισ. ευρώ (και, όπως προαναφέρθηκε, με δυσμενέστερους όρους). Ετσι, τον ερχόμενο μήνα, ο δανεισμός θα έχει φτάσει ήδη τα 36 δισ. ευρώ. Κατά συνέπεια, ο στόχος των 37 δισ. ευρώ θα ξεπεραστεί, αφού το τελευταίο τρίμηνο του 2008 θα προσφύγει η κυβέρνηση και σε νέο δανεισμό για την εξόφληση του δημοσίου χρέους.

■ Τα έσοδα

Εξάλλου, τα έσοδα του Δημοσίου υπολείπονται των κυβερνητικών στόχων, την ίδια ώρα που ο υπουργός Οικονομίας κ. Γ. Αλογοσκούφης έχει δεσμευτεί ότι από τον Σεπτέμβριο θα ενισχυθούν οι ασθενέστερες οικονομικά τάξεις και ότι θα αρχίσει η εφαρμογή των προγραμμάτων υπέρ των φτωχών. Ωστόσο ακόμη και αν η δέσμευση αυτή δεν υλοποιηθεί, τα έσοδα θα πρέπει να αυξηθούν. Το υπουργείο Οικονομίας μελετά ήδη τις δυνατότητες αύξησης των εσόδων μέσω αύξησης της φορολογίας και σύντομα θα εισηγηθεί στον υπουργό Οικονομίας κ. Γ. Αλογοσκούφη τη φορολόγηση των stock options των στελεχών, την επιβολή φόρου στις υπεραξίες των χρηματιστηριακών συναλλαγών, την αύξηση των τελών κυκλοφορίας των οχημάτων και την αύξηση της φορολογίας στα τσιγάρα. Επίσης, παρά τις επίσημες διαψεύσεις, μελετάται η αναπροσαρμογή των συντελεστών του ΦΠΑ.

«Η κατάσταση δείχνει ότι από το φθινόπωρο θα βρεθούμε σε πολύ άσχημη κατάσταση, αφού οι επιπτώσεις από τη διεθνή οικονομική αναταραχή δεν έχουν ακόμη φανεί στο σύνολό τους στην Ελλάδα. Για τον λόγο αυτόν χρειάζονται γενναίες αποφάσεις» καταλήγει το κυβερνητικό στέλεχος.

Διπλασιάστηκε το χρέος τα τελευταία οκτώ χρόνια

Με 63 δισ. ευρώ έχουν χρεώσει οι δύο κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας την Ελλάδα στα τέσσερα χρόνια διακυβέρνησής τους. Το δημόσιο χρέος από 184,5 δισ. ευρώ, που ήταν στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2004, εφέτος έχει ανέλθει στο πρώτο τρίμηνο σε 247,4 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 34%. Η... κούρσα του χρέους συνεχίζεται, αφού μπορεί, ως ποσοστό του ΑΕΠ, να μειωθεί το 2008 στο 91%, όπως προβλέπει η κυβέρνηση προς το παρόν, σε απόλυτους αριθμούς, όμως, η άνοδος θα είναι μεγάλη. Αλλωστε, η υποχώρηση που έχει καταγράψει το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την αναθεώρηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά 9,6% προς τα πάνω. Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι από το 2000 ως και σήμερα το δημόσιο χρέος έχει σχεδόν διπλασιαστεί.

Το κατά πόσο επηρεάζει τους επενδυτές το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει υπέρογκο χρέ-

ος, φαίνεται και από τη διεύρυνση, τους τελευταίους μήνες, των spreads των ελληνικών δεκαετών ομολόγων έναντι των αντίστοιχων γερμανικών, δηλαδή η διαφορά των αποδόσεων. Μάλιστα υπάρχουν εκτιμήσεις ότι η αύξηση των δαπανών για τα επιτόκια δανεισμού του Δημοσίου θα φτάσει εφέτος το 9% έναντι της αρχικής προβλέψης για άνοδό τους κατά 7,2%.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει αρνητικό κλίμα στους επενδυτές, όπως είναι αναμενόμενο. Ετσι, για να αγοράσουν ομόλογα, ζητούν μεγαλύτερες ενυψώσεις και όταν πρόκειται να κατευθυνθούν στα ομόλογα χωρών με δημοσιονομικά προβλήματα, όπως η Ελλάδα, (υψηλό χρέος, μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα, υψηλό έλλειμμα ανταγωνιστικότητας), τότε αυξάνεται και το επιτόκιο των ομολόγων. Αυτό για τη χώρα μας σημαίνει ότι αναγκάζεται να δανειζεται ακριβότερα από ό,τι παλιότερα, με αποτέλεσμα να χρεώνει ακόμη περισσότερο

τους προϋπολογισμούς των επόμενων ετών.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της κατάστασης αυτής είναι ότι τους τελευταίους μήνες τα spreads των ελληνικών δεκαετών ομολόγων με το αντίστοιχο γερμανικό κινούνται στα υψηλά επίπεδα των 60-65 μονάδων βάσης. Στις αρχές Ιουνίου η διαφορά των αποδόσεων των δεκαετών ομολόγων (spreads) ήταν στις 54 μονάδες βάσης, ενώ το υψηλότερο σημείο που έχει φτάσει το ελληνικό spread είναι οι 75 μονάδες βάσης και είχε σημειωθεί στις αρχές της άνοιξης.

■ Αρνητική πρωτιά

Η Ελλάδα κατείχε το 2007 τη δεύτερη θέση στον σχετικό κατάλογο των ευρωπαϊκών χωρών με το υψηλότερο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, μετά την Ιταλία. Πέρυσι το χρέος διαμορφώθηκε στο 94,5% του ΑΕΠ, ενώ της Ιταλίας ήταν στο 104% του ΑΕΠ και τρίτο στην κατάταξη ήταν το Βέλγιο με χρέος στο 84,9% του ΑΕΠ του. Στον αντίποδα, με το μικρότερο δη-

μόσιο χρέος, βρίσκονται η Εσθονία (34% του ΑΕΠ), το Λουξεμβούργο (6,8% του ΑΕΠ) και η Λετονία (9,7% του ΑΕΠ).

Το μέγεθος του προβλήματος γίνεται αντιληπτό αν αναλογιστεί κανείς ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέλει το χρέος των χωρών-μελών της να προσεγγίζει – αν όχι να βρίσκεται χαμηλότερα – από το 60% του ΑΕΠ της κάθε χώρας.

Τα επιπλέον χρήματα που θα κληθούμε να δώσουμε εφέτος – άρα και να χρεωθούμε ως χώρα – θα κατευθυνθούν προς την κάλυψη του ελλείμματος, την εξόφληση των υποχρεώσεων του κράτους προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και τους ΟΤΑ, την υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του υπουργείου Εθνικής Αμυνας αλλά και προς την κάλυψη της έκτακτης εισφοράς της Ελλάδας στην ΕΕ, η οποία προέκυψε από την αναθεώρηση του ΑΕΠ.